

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

65 bine yakın ortağı ile, Balkanlar ve Ortadoğu'nun en büyük entegre tesislerinde olan Çukobirlik, bölge insanına, sanayisine ve ekonomisine katkılarıyla Türkiye Cumhuriyeti'ne önemli hizmetlerde bulunmuş bir kuruluştur, uzun yıllar boyunca da bu yönüyle öne çıkmıştır.

Sosyal boyutu, sağladığı istihdam ve olanaklar da göz önünde bulundurulduğunda, Çukobirlik'in Adana yöresi, insanı ile pamuk, yer fıstığı ve yağlı tohum üreticileri için taşıdığı önem açıktır.

Ancak, özellikle 80li yılları takiben, birliğin içine girdiği süreç, Çukobirlik'i fazlasıyla yıpratmış ve bir tartışma mevzusu haline getirerek gündeme taşımıştır.

Bugün, kapatılması tartışılan kooperatifin sağladığı istihdam olanakları düşünüldüğünde, böyle bir sürecin pek çok işçi ailesini sancılı bir şekilde ortada, himayesi altına aldığı binlerce üreticiyi ise kimsesiz ve korumasız bırakacağı bilinmektedir.

Çukobirlik'in, yerini dolduracak ve yokluğunun yol açacağı eksiklikleri kapatacak bir alternatifinin de var olmadığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, kapatılmasının ne çapta sorunlar ve zorluklar yaratacağı şimdiden öngörülelebilmektedir.

Tüm bu unsurlar göz önünde bulundurulduğunda, Çukobirlik'i bugüne taşıyan sorunların derinlemesine bir irdelemesinin yapılması ve olası çözüm yollarının aranması önemli ve aydınlatıcı olacaktır.

Çukobirlik'in bugün içinde bulunulan noktaya nasıl geldiğinin araştırılması, sorumlular hakkında gerekli işlemlerin yapılması ve, konunun sosyal boyutunun da göz önünde bulundurularak, çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98nci, TBMM içtüzüğünün 104üncü ve 105inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

N.Gaye ERBATUR
Adana Milletvekili
Ve 24 Milletvekili

1. N.Gaye ERBATUR-Adana
2. Ufuk ÖZKAN-Manisa
3. Feridun Fikret BALOĞLU-Antalya
4. Gürol ERGİN-Muğla
5. Kemal SAĞ-Adana
6. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU-Antalya
7. Nurettin SÖZEN-Sivas
8. Kemal DEMİREL-Bursa
9. İzzet ÇETİN-Kocaeli
10. Ali ARSLAN-Muğla
11. Ali Kemal DEVECİLER-Balıkesir
12. Ramazan Kerim ÖZKAN-Burdur
13. Ali Cumhur YAKA-Muğla
14. Mehmet Ziya YERGÖK-Adana
15. Abdulaziz YAZAR-Hatay
16. Vahit ÇEKMEZ-Mersin
17. İlyas Sezai ÖNDER-Samsun
18. Mustafa ÖZYURT-Bursa
19. Muharrem KILIÇ-Malatya
20. Sedat PEKEL-Balıkesir
21. Mehmet Vedat YÜCESAN-Eskişehir
22. Rasim ÇAKIR-Edirne
23. Orhan ERASLAN-Niğde
24. Nadir SARAÇ-Zonguldak
25. Enis TÜTÜNCÜ-Tekirdağ

GEREKÇE

Balkanlar ve Ortadoğu'nun en büyük entegre tesislerinden Çukobirlik, 65 bine yakın ortağı ile, bugüne değin ulusal ekonominin önemli bir dişlisi olmuştur.

Türkiye'nin en büyük üretici kooperatifi olan Çukobirlik, sadece çalıştırdığı binlerce işçiye istihdam ve aş sağlamakla, ve üreticinin hakkını korumakla kalmamış, aynı zamanda bölgenin sosyo-ekonomik yapısına da büyük katkılarda bulunmuştur.

Çukobirlik ilk kurulduğu yıllarda üreticiyi, iç ve dış piyasa verilerini göz önünde bulundurmaksızın, kütlü fiyatlarını kendi istekleri ve çıkarları doğrultusunda belirleyen tüccarların sömüründen kurtarmış, bununla da yetinmeyerek, söz konusu zihniyeti yıkmıştır. Kuruluşunu takiben, geçen kısa süre zarfında ortağına prim verir hale gelen kurum, kütlü fiyatlarında baremi piyasa fiyatlarının altına düşürmemiş ve, özellikle cumhuriyetçi hükümetler döneminde, çiftçinin önemli destekçisi olmuştur.

Ancak, 1980de, o güne değin kısmen merkezi yönetim vesayeti altında bulunan Çukobirlik, tamamıyla vesayet altına girmiştir. Bunu takiben kooperatifçilik zayıflamış, uygulanan ekonomik politikalar ve destekleme fiyatları Çukobirlik'in yeterli kütlü almasını engellemiştir. Ayrıca, söz konusu dönemde, birlik çalışanlarının maaşlarında, ücret ve sosyal haklarında hissedilir gerilemeler yaşanmıştır.

Tüm bu gelişmelere ek olarak, ard arda çeşitli hükümetlerin kuruluşu, Çukobirlik'te ciddi kadrolaşma hareketlerinin önünü açmış, genel müdür atamaları da bu doğrultuda gerçekleşmiştir. Genel müdür atamalarında esas alınan kriterlerin konu hakkındaki bilgi ve deneyim değil de siyasi ilişki ve çıkarlar olması, kuruma satış politikasında yapılan ciddi yanlışlıklar, yolsuzluk ve usulsüzlük iddiaları şeklinde geri yansımıştır. Bu dönemde Çukobirlik büyük zararlara uğratılmış, biriken telef stokları yok pahasına elden çıkarılmıştır.

Çukobirlik, kadrolaşma, aşırı istihdam, sürekli yenilenen genel müdür ve yönetici kadroları sorunları içerisinde, borç batağına saplanmıştır.

Son dönemde, hükümetten de yeterli desteği göremeyen Çukobirlik tasarruf yoluna gitmiş, bu da yeterli olmayınca işçi çıkarma ve ihale yoluyla satış yöntemlerine başvurmuştur.

Yok olma yolunda hızlı adımlarla ilerleyen Çukobirlik'in kapatılması binlerce işçiye istihdam yolunun kapanması, binlerce ailenin aç kalması, binlerce üreticinin tefeci ve tüccar eline düşüp sahipsiz kalması anlamına gelecektir. Haklı rekabet ortamı büyük darbe yiyecek, ulusal ekonominin önemli bir dışlisi kırılabacaktır.

Bu noktada, sorulması gereken esas soru, ISO 9002 belgesi ile üretim kalitesi bir defa daha tasdiklenen Çukobirlik'in yaşadığı sorunların kurumun özünden, yaptığı işlerden, üretiminden mi, yoksa şimdiye kadar gelip geçen iktidarların sömürsünden, fesat karıştırılan ihaleler, usulsüz alım ve satımlardan mı kaynaklandığıdır.

Türkiye'nin en büyük üretici kooperatifi olan Çukobirlik'in önemini değerlendirirken, olayın sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal boyutu da düşünülmeli, bu doğrultuda yeniden söz konusu mesele ile ilgili politika üretilmelidir.

Çukobirlik'in bölge işçisi ve üreticisi için taşıdığı önem göz önünde bulundurularak, tesisi bugün bulunduğumuz noktaya getiren süreç, sebepler, sorunlar derinlemesine araştırılmalıdır. Konunun taşıdığı sosyo-ekonomik önem düşünüldüğünde en kısa zamanda verimli sonuçlar doğuracak çözümler bulunması, bölge işçi ve üreticisini rahatlatacak politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.